

grupach fokusowych, oparty na
porównaniu

Poruszanie się po ADHD w edukacji: spostrzeżenia rodziców i nauczycieli

marzec 2025

W ramach strategicznego partnerstwa Erasmus+ obejmującego sześć instytucji europejskich, Narodowe Centrum Badań Naukowych Demokritos w Grecji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w Polsce, ADHD Cyprus na Cyprze, Regionalną Dyрекcję Szkolnictwa Podstawowego i Średniego na Rodos w Grecji, A & A Emphasys Interactive Solutions Ltd na Cyprze oraz Agrupamento de Escolas José Estêvão w Portugalii, projekt KIDSWELL został opracowany, aby sprostać wieloaspektowe wyzwania stojące przed dziećmi z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej z deficytem uwagi (ADHD).

Wśród kluczowych inicjatyw konsorcjum przeprowadziło grupy fokusowe z rodzicami i wychowawcami w celu zebrania danych jakościowych, które pomogłyby osiągnąć cele projektu, a mianowicie opracowanie ram odniesienia dla kluczowych kompetencji w zakresie rozwoju i edukacji dzieci z ADHD oraz zaprojektowanie ukierunkowanego programu szkoleniowego zarówno dla opiekunów, jak i nauczycieli.

Artykuł ten zawiera syntetyczny opis wniosków uzyskanych z dyskusji w

przyczyniając się do szerszego zrozumienia wyzwań związanych z ADHD i pomagając w opracowywaniu włączających strategii edukacyjnych.

ADHA to stan neurorozwojowy charakteryzujący się utrzymującymi się wzorcami braku uwagi, impulsywności i nadpobudliwości, które mogą znacząco wpłynąć na rozwój akademicki, emocjonalny i społeczny dziecka. Jest to temat, który dotyczy całego społeczeństwa, zwłaszcza tych, którzy są wychowawcami i opiekunami. Dzieci z ADHD często borykają się z funkcjami wykonawczymi, takimi jak planowanie, regulacja emocji i realizacja zadań, co może prowadzić do frustracji, niskiej samooceny i trudności w utrzymywaniu relacji z rówieśnikami. Jednakże dzięki zorganizowanemu wsparciu, pozytywnemu wzmocnieniu i włączającym strategiom edukacyjnym wiele dzieci z ADHD może rozwijać się i wykazywać niezwykłą kreatywność, skupienie i odporność w środowiskach, które rozpoznają ich wyjątkowe potrzeby i dostosowują się do nich.

Niemniej jednak ADHD w dalszym ciągu stwarza złożone wyzwania w edukacji

otoczenia, wpływając nie tylko na wyniki w nauce dzieci, ale także na ich rozwój

emocjonalny i społeczny. Niedawna grupa fokusowa z udziałem rodziców i nauczycieli zapewniła bogatą perspektywę porównawczą na temat życiowych doświadczeń osób wspierających dzieci z ADHD. Ich relacje ujawniają nakładające się obawy i uzupełniające się strategie, tworząc zróżnicowany obraz rzeczywistości panującej w klasach i domach.

Regulacja emocji i kompetencje osobiste

Rodzice konsekwentnie podkreślali intensywność emocji, jakich doświadczają ich dzieci. Wiele osób opisało nasilone reakcje na odrzucenie, frustrację i rozczarowanie – czasami przeradzające się w agresję lub ataki paniki. Nauczyciele powtórzyli te obserwacje, zauważając częste wybuchy emocji, impulsywność i trudności z tolerancją frustracji. Obie grupy zgodziły się, że te zachowania wynikają z wyzwań w funkcjonowaniu wykonawczym.

Aby stawić czoła tym trudnościom, nauczyciele podkreślili znaczenie budowania zaufania i stosowania strategii wspierających emocjonalnie. Systemy nagród uznające wysiłek, a nie tylko wyniki, uznano za niezbędne narzędzia zwiększania poczucia własnej wartości i motywacji. Tymczasem rodzice zgłaszali sukcesy w zakresie zorganizowanych zajęć, takich jak karate czy harcerstwo, które pomagają dzieciom rozwijać odporność i stabilność emocjonalną.

Kompetencje społeczne i relacje rówieńnicze

Integracja społeczna pojawiła się jako wspólny problem. Rodzice zauważyli, że dzieci z ADHD często mają trudności z

interpretacją sygnałów społecznych i utrzymywaniem przyjaźni, chociaż wiele z nich rozwija się w zorganizowanych grupach. Nauczyciele zaobserwowali podobne wzorce, z dodatkowym naciskiem na rolę niezdiagnozowanych chorób współistniejących, takich jak zaburzenia ze spektrum autyzmu, w komplikowaniu interakcji społecznych.

Nauczyciele stosują różne strategie wspierania włączenia, a mianowicie odgrywanie ról, mentoring rówieśniczy i narzędzia terapeutyczne, takie jak „Strefy regulacji”. Ustrukturyzowaną pracę grupową i modelowanie zachowań prospołecznych uznano za skuteczne w promowaniu empatii i ograniczaniu impulsywnych interakcji. Rodzice docenili także wartość zajęć pozalekcyjnych, takich jak taniec i robotyka, które zapewniają środowisko o niskim ciśnieniu sprzyjające rozwojowi społecznemu.

Kompetencje edukacyjne i zaangażowanie w naukę

Tematem przewodnim były wyzwania akademickie. Rodzice zgłaszali trudności z utrzymaniem uwagi, realizacją zadań i organizacją – zwłaszcza w zakresie odrabiania zadań domowych. Nauczyciele zaobserwowali podobne problemy w klasie, zauważając, że uczniowie z ADHD często mają trudności z przestrzeganiem instrukcji, utrzymaniem koncentracji podczas wykładów i wykonywaniem długich zadań.

Aby sprostać tym wyzwaniom, nauczyciele korzystają z platform z grami, pomocy wizualnych i przerw na ruch

Wspólne strategie i przyszłe potrzeby

Zarówno rodzice, jak i nauczyciele podkreślali znaczenie pozytywnego

wzmocnienia, uporządkowanych procedur i emocjonalnej informacji zwrotnej. Nauczyciele podkreślali potrzebę dyskretnej informacji zwrotnej, aby uniknąć zawstydzenia, podczas gdy rodzice zalecali porównywanie doświadczeń dorosłych w celu budowania zrozumienia.

Pomimo ich wysiłków wielu nauczycieli wyraziło potrzebę bardziej specjalistycznego szkolenia, aby lepiej wspierać uczniów z ADHD. Również rodzice wzywali do zwiększonego wsparcia psychologicznego i szerszej świadomości wpływu ADHD na rozwój emocjonalny i społeczny.

Podsumowując, ta grupa fokusowa ujawniła wspólne zaangażowanie w opiekę nad dziećmi z ADHD poprzez empatię, strukturę i innowacje. Chociaż wyzwania są znaczące, duch współpracy między rodzinami i nauczycielami oferuje pełną nadziei ścieżkę naprzód, jako taką, która priorytetowo traktuje włączenie, dobrostan emocjonalny i spersonalizowaną naukę.